

Juryrapport van de Galjaardprijs 2017

11 mei 2017



LOGEION | de nederlandse beroepsorganisatie
voor communicatieprofessionals

1. Inleiding

‘Wat ons raakt is het krachtige beroep op transparantie en wezenlijk contact. Participatie is het aftappen voorbij, het gaat om echte betrokkenheid en impact, waarbij technologie initiatieven vleugels kan geven: hoe bereiken we elkaar in complexe tijden en, vooral: hoe snappen we wat mensen beweegt?’. Met deze woorden verwoordde de jury van de Galjaarddag 2017 na de jurybijeenkomst op 13 april haar bewondering voor de oogst van dit jaar. Uit 30 nominaties werden de 5 finalisten geselecteerd, die donderdag 11 mei de strijd aanboden met elkaar voor de Galjaardprijs 2017.

Met 54 inzendingen (precies gelijk aan 2016) tekenden de regiojury’s in alle provincies en de landelijke Galjaardcommissie opnieuw voor een gevarieerde etalage van ‘publiekeparels’.

2. Chiel Galjaard, de prijs en de lezing

De beroepsvereniging eert met de Galjaardprijs J.M. (Chiel) Galjaard, de motor achter de VVO (een van de voorgangers van Logeion) en het onderwijs op het vlak van overheidscommunicatie. De prijs werd ingesteld na zijn overlijden in 2002. Velen herinneren hem als een inspirerende en veeleisende collega, die veel waarde hechtte aan onderbouwing van plannen en adviezen. In 1998 hield hij zijn laatste – openbare – les over overheidscommunicatie, bij welke gelegenheid de beroepsvereniging, samen met de Hogeschool Utrecht en SRM de Galjaardlezing in het leven riep.

De Galjaardprijs is voor het eerst in 2003 toegekend. Sindsdien gingen achtereenvolgens met de vakprijs naar huis: de gemeente Amersfoort (2003), de Sociale Verzekeringsbank (2004), de Gemeente Zoetermeer (2005), de gemeente Groningen (2006), de Belastingdienst (2007), het UWW (2008), de GGD Amsterdam (2009), de Hulpverleningsdienst Groningen (2010), de gemeente Borne (2011), het programma Maklukzat (2012), de provincie Noord-Brabant en Beaumont Communicatie & Management (2014), GGZ Friesland (2015) en de provincie Overijssel en bureau Boerdam met ‘Jij & Overijssel’ (2016).

3. Werkwijze

De jury bestond dit jaar uit, Reint Jan Renes (lector cross-mediale communicatie in het publieke domein aan de Hogeschool Utrecht), Guido Rijnja (erelid Logeion, werkzaam bij de Rijksvoorlichtingsdienst, voorzitter van de jury), Vera de Witte (directeur Communicatie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en Heidie van den Brink (communicatieadviseur Boerdam, gastjurylid als winnaar in 2016).

De selectie vond plaats aan de hand van drie criteria. In welke mate is de inzending:

- a. **Inspirerend voor vakgenoten:** een aansprekend voorbeeld, brengt beweging, zet nieuwe standaard, wordt gedeeld met vakgenoten, is een voorbeeld voor anderen, zet het vak in beweging, vindt navolging en trekt (vak)media-aandacht.
- b. **Innovatief qua aanpak:** een vernieuwende activiteit, een bijzondere oplossing, een moment-in-time, een opmerkelijk proces, een andere denkwijze/aanpak, inzet bijzondere en nieuwe middelen of een nieuwe methode.
- c. **Impactvol qua resultaat:** duidelijk resultaat, effectief, meetbaar: betekenisvol, accountable, aantoonbaar effectieve bijdrage aan het succes van de organisatie, bekendheid bij stakeholders en doelgroepen.

In 2015 werd de scope van de Galjaardprijs verbreed van overheidscommunicatie naar publieke communicatie. Sindsdien staat het inzenden open voor programma’s vanuit de overheid zelf, maar ook voor samenwerkingsverbanden en andere organisaties.

In elke provincie zijn rond de jaarwisseling regiojury’s gevormd. Elke regiojury bestaat uit ervaren

vakgenoten met een goed netwerk in hun provincie. Meestal drie communicatieprofessionals, waarvan er minstens één lid is van Logeion en vaak zijn de regiojuryleden ook betrokken bij regionale communicatiekringen. Die stimuleren hun leden om in te zenden en organiseren soms een aparte Galjaard bijeenkomst in de regio. De 36 regiojuryleden zijn bekend gemaakt op de Galjaardsite www.galjaarddag.nl/regiojury. Zij sporen aansprekende communicatieprojecten op en motiveren initiatiefnemers om zich aan te melden voor de Galjaardprijs. Uit de inzendingen in hun provincie nomineert elk regiojury's maximaal drie projecten op basis van de drie Galjaardcriteria.

Uit alle landelijke (provincie overstijgende) inzendingen nomineert de landelijke Galjaardcommissie ook drie projecten. De Galjaardcommissie van Logeion bestaat grotendeels uit oud-winnaars van de Galjaardprijs onder leiding van Monique Neyzen. Bevlogen professionals die de regiojury aanpak coördineren en de Galjaarddag organiseren met een lezing over ontwikkelingen in ons vak en uitreiking van de publieks- en vakjuryprijs. En sinds twee jaar komt elk jaar een Galjaardboek uit.

Alle inzendingen zijn snel zichtbaar geworden op de Galjaardsite <http://galjaarddag.nl/inzendingen-2017/?category=inzendingen-2017>. Ze leveren hiervoor zelf een beeld en korte toelichting op de inzending aan. De inzendingen moeten betrekking hebben op de periode 7 maart 2016 tot 7 maart 2017. De inzendtermijn sloot op 17 maart 2017. Uit de 54 inzendingen zijn 30 projecten genomineerd <http://galjaarddag.nl/genomineerden-2017/?category=genomineerden-2017>. Op 13 april 2017 heeft de vakjury uit de nominaties vijf finalisten gekozen <http://galjaarddag.nl/finalisten-2017/?category=finalisten-2017>. Die zijn op 19 april bekend gemaakt via allerlei kanalen met een korte uitleg van elk project en een video impressie. Na een introductie van de juryvoorzitter daagden de finalisten in hun video uit om te stemmen voor de publieksprijs.

Op 11 mei 2017 vond de Galjaarddag plaats. Op deze dag presenteerden de finalisten zich, waarbij het publiek en de vakjury hen konden bevragen. De jury heeft vervolgens de vakprijs toegekend. Deze prijs bestaat uit een oorkonde en een beeldje, vervaardigd door kunstenares Annette Clay. Daarnaast is een publieksprijs toegekend. Deze prijs bestaat uit twee vrije toegangskarten voor het jaarcongres C-day. Van 24 april tot en met 10 mei kon iedereen op de Galjaardsite stemmen op zijn favoriete finalist.

Op de Galjaardsite: www.galjaarddag.nl staat alle informatie.

4. Algemene bevindingen van de jury

De jury heeft met veel interesse de toelichtingen op de inzendingen doorgenomen, de onderliggende documenten bestudeerd en de waaier aan uitingen bekeken. In de bespreking kwamen vijf thema's naar voren, rode draden in de inzendingen voor de Galjaardprijs 2017:

Openheid voorop

Meer inzendingen maken duidelijk hoezeer organisaties streven naar actieve openbaarheid. Het bieden van inzicht wordt steeds vroegtijdiger ingezet, niet alleen om verantwoording af te leggen over resultaten, maar juist om de relevantie van de organisatie, professionele keuzes, pregnante dilemma's en werkwijzen van raden en beroepskrachten bespreekbaar te maken. Maar het gaat verder: hoe zoek je de risico's op, in een maatschappij die ook risico's wil mijden: stap je in het gesprek of de zoektocht rond een issue? Deze zorg om transparantie manifesteert zich duidelijk als een reactie op toegenomen mogelijkheden om snel te informeren en om niet alleen in woord (en in druk), maar vooral ook in beeld 'live' en 'on the spot' kennis over te dragen en toegevoegde waarde(n) te tonen. Communicatie-professionals die hierin slagen, leveren vooral intern aansprekende prestaties, door het samenspel met het management en met de collega's, die in het primaire proces de organisatie vertegenwoordigen.

Dialogoog zoals dialogoog bedoeld is

Al enkele jaren spelen communicatie-afdelingen in op de nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving en vooral op het gegeven dat de overheid zelf steeds vaker partner is in de netwerken waarin problemen en oplossingen samenkomen. Het communiceren in deze publieke settings vraagt veel, waarbij vooral in het oog springt de behoefte aan helderheid over wat de overheid wel en niet doet: waar staat de overheid voor als ze niet of niet alleen de klassieke regelende rol boven de partijen heeft en tussen belanghebbenden en betrokkenen gaat staan? Hoe maak je duidelijk dat je op afstand wil blijven en vernieuwingen wilt - en kunt! - faciliteren? Dit stelt eisen aan de dialogoog-vaardigheden van bestuurders en ambtenaren, en diverse inzendingen getuigen van investeringen in kennis en vaardigheden. Niet langer burgers aftappen, consulteren en 'horen', maar écht in gesprek gaan, de kaarten op tafel leggen en in co creatie denken, durven en doen.... Dialogoog staat dan niet voor een praatje voor de vaak, maar letterlijk voor het door-zien van elkaar en de mogelijkheden die zich kunnen ontfouwen. Meer inzendingen laten zien hoe je erin kunt slagen uiteenlopende partijen opnieuw aan elkaar te verbinden en het speelveld te organiseren.

Echte mensen, onvervalst contact

De inzendingen voor de Galjaardprijs 2017 getuigen van de kracht van waarachtigheid. Dit impliciete appèl hangt nauw samen met de voorgaande twee: we zien in vele inzendingen hoe wordt gezocht naar onomwonden berichtgeving en direct contact met geen of slechts lichte vormen van regie: *what you see is what you get*. Technologische hulpmiddelen helpen daarbij, maar veel steunt op de motivatie, de capaciteit en de ruimte om het bestuur en de bureaucratie een persoonlijk gezicht te geven. We laten de tijd achter ons dat we het gezag versluieren met vormen van spindoctoring, mooier voordoen en mannetjesmakerij. Er is een krachtige aandacht voor leiderschap en de beeldbepalende positie van de bestuurder. Diverse inzendingen laten zien hoe communicatieafdelingen het gesprek faciliteren van bestuurders, ambtenaren en de maatschappelijke platforms die - vaak als tijdelijke buitenboordmotor - voor de versnelling van een probleemoplossing tekenen. Hoe helpen we niet alleen de organisatie, maar iedereen die er toe doet, te tonen wie ze zijn en eruit te halen wat er in zit?

Gedrag: aansluiten op wat doen

Allerhande inzichten uit onder meer de sociale psychologie en de gedragseconomie vinden hun weg in overheidsorganisaties. Er is een wassende aandacht voor het doorgronden van wat mensen beweegt - en wie. We zien in meer inzendingen intensieve aandacht voor het helpen aanspreken van de sociale omgeving en het benutten van technologie om mensen te helpen in complexe situaties te helpen zelf beslissingen te nemen. Veelbelovend en veelbetekenend zijn de initiatieven die aansluiten op concrete ervaringen met ongezond gedrag en veiligheid in het verkeer. Dat uit zich in vernuftige software, maar ook in ogenschijnlijk eenvoudige interventies die aansluiten op het gedrag dat mensen vertonen, al dan niet bewust.

Lef alstublieft, experimenter

We sluiten onze waarnemingen bij het jureren af met een kritische prikkel. De jury werd geïnspireerd door de inzendingen, maar vond de vernieuwingsdrang minder zichtbaar dan vorig jaar. Wat we vooral zien is een stevige inzet op bestaande werkvormen en nog beter combineren van beschikbare inzichten en technieken. Wie durft de gebaande paden los te laten, waar zijn de ondeugende acties, de disruptieve experimenten, wie durft echt de kont tegen de krib te gooien en 'off the beaten track' stad en land en zichzelf te verrassen? Hoe leren we van experimenteren. We vatten deze constatering op als en beroep op Logeion om nog actiever op te roepen om kritische bijdragen te tonen aan een verbetering van de communicatie door, over en met de publieke zaak. Experimenter! Dat is zeker relevant nu we zien hoe de zorg voor het communiceren verder uitwaaiert in organisaties en vaker professionals insturen die geen specifieke communicatie-opleiding hebben.

5. Finalisten

Uit deze nominaties heeft de jury vijf finalisten geselecteerd. Deze vijf zijn, voorzien van een korte motivatie en in alfabetische volgorde:

- **De Centrale As/ Foarút oer De As:** ingrepen in de infrastructuur roepen altijd vragen op. Hier is het hele spectrum belicht, van het inspelen op klachten tot het bieden van perspectief, van aandacht voor 'grijs' en voor 'groen'. Er is duidelijk sprake van een brede betrokkenheid en maatschappelijke waardering voor de gekozen werkwijze.
- **CityLab010:** met een inspirerende werkplaats voor Rotterdammers is een vliegwiel ontstaan voor initiatieven vanuit de stad. Het programma maakt duidelijk dat niet sprake is van een eenmalige actie, maar van een bestendige aanpak. De spin-off is duidelijk, om te beginnen binnen de organisatie, maar ook in diverse nieuwe samenwerkingsverbanden in de stad.
- **113 Zelfmoordpreventie:** hoe slaag je erin een complex vraagstuk als zelf verkozen dood bespreekbaar te maken? De resultaten maken duidelijk dat de makers van deze campagne zijn geslaagd om 'de vraag van je leven' te helpen stellen. De werkvormen intrigeren; technologie is benut om de behoefte aan anonimiteit serieus te nemen.
- **Week tegen de Kindermishandeling:** de jury is onder de indruk van de onderbouwing van de voorstellen. Een lastige opgave als het vermoeden tot mishandeling is aangegrepen voor communicatie en het bieden van handelingsperspectieven. Daarbij zijn diverse disciplines uit het vakgebied – samenhangend – ingezet.
- **Zuyderland Live!:** transparantie is op veel terreinen in de zorg een punt van aandacht, de aanpak in het ziekenhuis Zuyderland getuigt van een stevig initiatief met een duidelijke doorwerking in de hele organisatie. *Real life* uitzendingen met de kijker 'aan het stuur' laten daarbij zien hoe vertrouwen voorop werd gesteld.

6. Winnaar vakprijs en publieksprijs

De vakjury heeft de Galjaardprijs 2017 toegekend aan 'Zuyderland Live'. De jury roemt het lef waarmee het team achter deze inzending openheid heeft geagendeerd bij het publiek, de medewerkers en het bestuur. In een context van beslotenheid en ongemak zijn de luiken geopend om live en niet geregisseerd mee te kijken bij een operatie en tijdens de uitzending het gesprek aan te gaan. Communicatie in de meest pure vorm, met gebruikmaking van een eenvoudige iPhone, Facebook en bereidheid in de organisatie om een risico aan te gaan: geef ons vertrouwen.

Het Limburgse ziekenhuis ging ook met de publieksprijs naar huis, door 2940 van de 6426 uitgebrachte stemmen aan zich te binden. Namens het team nam Stef Petit de prijs in ontvangst.

Bijzondere vermelding: BOB 15 jaar

De jury heeft daarbij gemeend een speciaal eerbetoon te brengen aan de makers van de BOB-campagne. Dit jaar bestaat 'BOB' 15 jaar, bij welke gelegenheid ook een aparte campagne werd gevoerd. Deze jubileumcampagne werd door de Dienst Publiek en Communicatie en het ministerie van Infrastructuur en Milieu ingediend voor de Galjaardprijs 2017. BOB is een icoon voor een bestendige en onderbouwde publieksbenadering over pregnante maatschappelijke opgaven. Op 11 mei heeft de jury deze waardering met een oorkonde voor de makers kracht bijgezet. Marije Slagboom van het ministerie van I&M nam de oorkonde in ontvangst.

De jury wil ook volgende jaren een onderscheiding toekennen voor een meerjarig toonaangevend project.

De jury onderstreept de hoge kwaliteit van de inzendingen en de wijze waarop de aanpak, uitvoering en bevindingen voor de collega's werden gepresenteerd. Intrigerend en inspirerend was hoe ervaringsdeskundigen bij de *pitches* getuigden van de impact van het project. Uit alles spreekt een intense verbondenheid van de makers met hun opdrachten. Onderbouwing van afwegingen en keuzes vraagt aandacht, maar waar zijn we zonder professionals die staan voor hun zaak!

Namens de jury, de voorzitter, Guido Rijnja

Den Haag, 11 mei 2017